

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 3600/2020
18.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ... и ББ из ..., које заступа пуномоћник Немања Васиљевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца АА изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1672/20 од 05.03.2020. године, у седници одржаној дана 18.11.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж 1672/20 од 05.03.2020. године у одбијајућем делу, тако што се тужена обавезује да тужиоцу АА, на име накнаде нематеријалне штете поред износа који је досуђен наведеном пресудом, исплати износ од још 352.000,00 динара (укупно 1.800.000,00 динара) са законском затезном каматом од 13.06.2019. године до исплате.

Образложење

Делимичном пресудом Вишег суда у Београду П 3301/18 од 13.06.2019. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца АА и тужена је обавезана да му на име накнаде нематеријалне штете због повреде угледа и части, слободе и права личности исплати износ од 1.800.000,00 динара са законском затезном каматом од 13.06.2019. године до исплате. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев у преосталом делу којим је тражена накнада нематеријалне штете преко износа досуђеног у претходном ставу изреке до траженог износа од 2.172.000,00 динара, за износ од 372.000,00 динара, као и у делу захтева којим је на износ од 2.172.000,00 динара тражена законска затезна камата од 12.10.2009. године до 13.06.2019. године, као неоснован. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца АА којим је тражено да се тужена обавезе да му на име накнаде материјалне штете исплати износ од 33.809.000,00 динара са законском затезном каматом од 15.10.2012. године до исплате, као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1672/20 од 05.03.2020. године преиначена је првостепена делимична пресуда у ставу првом изреке, тако што је тужена обавезана да тужиоцу АА на име накнаде нематеријалне штете због повреде угледа и части, слободе и права личности исплати износ од 1.448.000,00 динара са законском затезном каматом од 13.06.2019. године као дана пресуђења до исплате, док

је за износ од још 352.000,00 динара са траженом законском затезном каматом тужбени захтев одбијен као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац АА је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиоца дозвољена по члану 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...87/18), испитао је побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Нису основани ревизијски наводи о битној повреди поступка из члана 374. став 1. у вези члана 355. став 5. ЗПП, учињеној у поступку пред другостепеним судом јер је другостепени суд преиначио првостепену пресуду заснивајући одлуку на чињеничном стању утврђеном у првостепеној пресуди. Образложење побијане пресуде сходно одредби члана 396. став 1. тог закона садржи оцену битних жалбених навода и разлога који су узети у обзир по службеној дужности, па доношењем побијане пресуде није учињена ова битна повреда поступка из члана 374. став 1. ЗПП у вези цитиране законске одредбе.

Према утврђеном чињеничном стању решењем истражног судије Окружног суда у Јагодини Ки 122/09 од 14.10.2009. године, тужиоцу је одређен притвор из разлога прописаних у члану 142. став 1. тачка 2) и 5) ЗКП, који ће се рачунати од 12.10.2009. године, када је лишен слободе. Притвор је затим продужаван до 10.04.2010. године, када је решењем истражног судије Вишег суда у Јагодини Ки 14/10 од 10.04.2010. године притвор укинут, што значи да је тужилац био лишен слободе у трајању од 181 дан. Правноснажном пресудом Вишег суда у Јагодини К 161/11 од 23.07.2015. године тужилац је ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело злоупотребе положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. Кривичног законика и фалсификовања службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 2. и 1. Кривичног законика. У време лишења слободе тужилац је био запослен у „... АА“ чији је власник ћерка ББ, али се радило о породичној фирми у којој је носилац посла био тужилац који је лично постизао договоре са пословним партнерима, а пословали су са великим добављачима као што су „Књаз Милош“, „Јагодинска пивара“, „Coca-cola“ и „Pepsi cola“. Као пословни човек и дугогодишњи приватник тужилац је уживао углед у свом месту ..., па су о његовом притварању извештавали локални медији. За време док је трајао притвор фирма је лоше пословала, па је дошло до отварања стечаја због несолвентности, односно блокаде, а последице осећа и данас јер није могао да оснује фирму са истом делатношћу због неповерења у пословном свету. Сам одлазак у притвор доживео је као шок, јер није осуђиван, а био је смештен у соби димензија 3x4 метра у којој је боравило и до осморо лица из криминогеног света, па је присуствовао њиховим свађама и тучама. Првих месец дана био је принуђен да узима лек бенседин, а посебно су му се урезале у сећање кратке посете супруге и деце у притвору и њихова уплакана лица, због чега је размишљао шта они преживљавају, јер су обележени као деца криминалца, с обзиром да је ... мала средина и тешко је људе уверити у невиност након прве информације. Ћерка је тада имала 21 годину, а син је био стар 18 година.

Тужилац је поднео вансудски захтев за накнаду нематеријалне штете дана 28.07.2017. године, а Комисија за утврђивање врсте и висине штете му је понудила износ од 633.500,00 динара што он није прихватио.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да постоји основ одговорности тужене за штету која је причињена тужиоцу неоснованим лишењем слободе у смислу члана 560. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку, јер је правноснажном пресудом ослобођен од оптужбе, при чему тужилац својим понашањем није скривио лишење слободе имајући у виду разлоге због којих је притвор одређен и продужаван. Имајући у виду тежину кривичног дела које је тужиоцу стављено на терет, трајање и услове притвора, утицај притвора на његов професионални углед и понашање средине, старосну доб и породичне прилике тужиоца, те чињеницу да се ради о неосуђиваном лицу, руководећи се критеријумима из члана 200. Закона о облигационим односима (ЗОО), првостепени суд је тужиоцу одмерио правичну новчану накнаду у износу од 1.800.000,00 динара, на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде угледа, части, слободе и права личности.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду, налазећи да је приликом одлучивања о висини накнаде нематеријалне штете погрешно примењено материјално право, па је досуђени износ умањио, водећи рачуна о значају повређеног добра и да се накнадом не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и сврхом, сматрајући да тужиоцу на име правичне новчане накнаде нематеријалне штете припада износ од 1.448.000,00 динара, док је за износ од још 352.000,00 динара тужбени захтев одбијен као неоснован.

Врховни касациони суд налази да су основани ревизијски наводи тужиоца о погрешној примени материјалног права од стране другостепеног суда приликом одмеравања висине накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе.

Висина новчане накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе утврђује се у складу са одредбом члана 200. ЗОО и има за циљ материјалну сатисфакцију због Уставом заштићених права и добара, каква су слобода и права личности. Душевни болови због повреде слободе и права личности представљају јединствен вид штете који обухвата све штетне последице везане за личност оштећеног проистекле из неоснованог лишења слободе. Накнаду штете суд одмерава узимајући у обзир све објективне и субјективне околности као што су дужина трајања лишења слободе, тежина и природа кривичног дела које је оштећеном стављено на терет, углед који је оштећени уживао у својој животној и радној средини, животно доба оштећеног и породично стање у време лишења слободе, занимање и друге чиниоце који утичу на природу, тежину и трајање душевних болова изазваних лишењем слободе.

Имајући у виду све утврђене околности релевантне за одмеравање висине накнаде нематеријалне штете, животну доб и породично стање тужиоца у време лишења слободе, трајање и услове притвора, утицај притвора на његов професионални углед и понашање средине у којој је пре притварања уживао углед као успешан привредник, природу и тежину кривичног дела које му је стављено на терет, Врховни касациони суд налази да је првостепени суд правилно одмерио висину правичне новчане накнаде за овај вид штете у износу од 1.800.000,00 динара, водећи рачуна да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном

сврхом. Такође, приликом одмеравања накнаде суд је пошао од циља коме служи накнада као облик отклањања штетних последица, којом се оштећеном омогућава задовољење, да би се успоставила психичка и емотивна равнотежа која је постојала пре штетног догађаја, у мери у којој је то могуће. Сагласно томе, Врховни касациони суд је побијану другостепену пресуду преиначио и применом члана 200. ЗОО, тужену обавезао да поред досуђеног износа другостепеном пресудом (1.448.000,00 динара) тужиоцу исплати и износ од још 352.000,00 динара.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић